

Циганій О.В.,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 081 «Право»
Сумського національного аграрного університету

УДК 342.25:004

DOI <https://doi.org/10.32782/2663-5666.2025.3.18>

РОЛЬ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ УКРАЇНИ У ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ: ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Вступ. Сучасний етап розвитку українського суспільства характеризується глибокими трансформаційними процесами, серед яких особливе місце посідає цифровізація всіх сфер життєдіяльності. Цифрова трансформація стала не просто технологічним трендом, а об'єктивною необхідністю для забезпечення конкурентоспроможності держави та підвищення якості публічних послуг. Органи місцевого самоврядування як найближча до громадян ланка системи публічного управління відіграють ключову роль у процесах цифровізації. Саме на місцевому рівні найбільш наочно проявляються переваги цифрових технологій у наданні адміністративних послуг, взаємодії з громадськістю, управлінні місцевими ресурсами та розвитку території.

Актуальність дослідження зумовлена закономірністю комплексного аналізу організаційно-правових засад діяльності органів місцевого самоврядування в умовах цифрової трансформації, виявлення проблемних аспектів та розробки пропозицій щодо вдосконалення правового регулювання цієї сфери. Особливої актуальності набуває дослідження ролі органів місцевого самоврядування в системі публічного управління, оскільки саме на цьому рівні безпосередньо реалізуються інтереси громадян та забезпечується якість публічних послуг. Місцеве самоврядування, як форма публічної влади, що здійснюється територіальними громадами, займає особливе місце в системі публічного управління, поєднуючи елементи державного управління та громадського самоврядування. В умовах цифрової трансформації ця роль суттєво трансформується, що потребує комплексного дослідження організаційно-правових механізмів забезпечення ефективності цих процесів. Органи місцевого самоврядування є однією з основ будь-якого демократичного режиму, а право громадян на участь в управлінні публічними справами без-

посередньо може бути реалізоване саме на місцевому рівні. Цифрова трансформація створює нові можливості для розширення цієї участі через електронну демократію, електронні петиції, онлайн-консультації та інші інструменти цифрової взаємодії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика цифрової трансформації місцевого самоврядування в контексті публічного управління перебуває в центрі уваги багатьох вітчизняних та зарубіжних дослідників. Теоретико-методологічні засади публічного управління та місцевого самоврядування досліджували М.М. Павлов [13, с. 140–144.], який аналізував особливості процесу цифровізації публічного управління в розвинутих країнах, та Я. Сандул [6, с. 76–79], що розглядав зміст цифрової термінології в публічному адмініструванні. Питання професійної готовності державних службовців до діяльності в умовах цифрової трансформації управлінських відносин висвітлено в роботах А.А. Мельниченко та І.Р. Шабаш [7, с. 156–172.]. Проблеми цифрової трансформації органів місцевого самоврядування та адаптації до нових технологічних викликів розглядали дослідники, які вивчали досвід різних країн.

Дослідження Калюжної С.І. [8] присвячені аналізу інституційних засад взаємодії органів державної влади та місцевого самоврядування, що стає важливою основою для розуміння місця органів місцевого самоврядування в системі публічного управління.

Водночас, незважаючи на значну кількість наукових робіт, комплексне дослідження ролі органів місцевого самоврядування у публічному управлінні саме в умовах цифрової трансформації в організаційно-правовому аспекті проведено недостатньо. Більшість існуючих досліджень зосереджені або на загальних питаннях публічного управління в умовах цифровізації, або на окремих аспектах діяльності органів місцевого самоврядування як органу публічно-

го управління, що не дає цілісного уявлення про трансформаційні процеси в цій сфері.

Мета дослідження. Метою дослідження є комплексний аналіз організаційно-правових засад функціонування органів місцевого самоврядування України в системі публічного управління в умовах цифрової трансформації, визначення їх ролі та місця в процесах цифровізації, виявлення проблемних аспектів та розробка пропозицій щодо вдосконалення правового регулювання цієї сфери.

Для досягнення мети поставлено такі завдання: проаналізувати теоретико-методологічні засади публічного управління органів місцевого самоврядування; визначити місце органів місцевого самоврядування в системі публічного управління в умовах цифровізації; дослідити правове регулювання процесів цифрової трансформації на місцевому рівні; систематизувати суб'єктів та принципи цифрової трансформації органів місцевого самоврядування; проаналізувати міжнародний досвід цифровізації органів місцевого самоврядування; виявити проблеми та перспективи цифрової трансформації в Україні.

Виклад основного матеріалу. Цифрова трансформація органів місцевого самоврядування є комплексним процесом, що охоплює не лише технологічні, але й організаційні, правові та соціальні аспекти функціонування територіальних громад [13, с. 140–144.]. За визначенням дослідників, цифрова трансформація регіонів являє собою процес імплементації досягнень інноваційного цифрового розвитку у всі сфери функціонування регіону та життєдіяльності його населення з метою активізації політичного, економічного, соціального та юридичного розвитку [6, с. 76–79]. У вузькому розумінні цифрова трансформація органів місцевого самоврядування як суб'єктів публічного управління представляє систему нормативних, організаційних та інших державних та муніципальних заходів, засобів та методів, за допомогою яких забезпечується сталий інноваційний розвиток територіальних громад України та імплементація в систему їх функціонування досягнень цифрового розвитку.

Сутність цифрової трансформації органів місцевого самоврядування полягає у сукупності державних та муніципальних заходів, що застосовуються з метою: вдосконалення системи управління сферами життя громад; полегшення взаємодії населення з органами місцевого самоврядування; розвитку інформаційної інфра-

структури територій; інтеграції новітніх технологій у роботу місцевих органів влади.

Для розуміння ролі органів місцевого самоврядування в умовах цифрової трансформації необхідно чітко розуміти їх місце в системі публічного управління, тобто переконатися що вони постають ефективними суб'єктами (органами публічного управління). Публічне управління як сучасна модель організації влади об'єднує державне управління та органи місцевого самоврядування в єдину систему влади, спрямовану на задоволення публічного інтересу.

Органи місцевого самоврядування займають особливе місце у цій системі, об'єднуючи як ознаки публічної влади, так і громадського самоврядування. Вони є найближчою до громадян ланкою публічної влади і водночас представляють інтереси територіальних громад. Ця подвійна природа зумовлює специфіку їх функціонування в умовах цифровізації.

Відповідно до ст. 140 Конституції України [9] місцеве самоврядування є правом територіальної громади самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України. Це право реалізується через органи місцевого самоврядування. В умовах цифрової трансформації з'являються нові можливості для реалізації представницької форми органів місцевого самоврядування.

Таблиця 1
Місце органів місцевого самоврядування в системі публічного управління

Рівень управління	Суб'єкти	Функції в умовах цифровізації
Загально-державний	ЦОВ, Президент України, ВРУ, КМУ	Формування цифрової стратегії, законодавче регулювання
Регіональний	ОВА, обласні ради	Координація цифровізації в регіоні
Базовий	ОТГ, міські ради	Безпосереднє надання е-послуг громадянам
Первинний	Старостинські округи	Забезпечення цифрового доступу в селах

Джерело: складено автором на основі аналізу законодавства України.

Цифрова трансформація суттєво змінює характер взаємодії між рівнями публічного управління: таким чином органи місцевого самоврядування посилюють свою взаємодію з іншими суб'єктами публічного управління. Створено вертикально інтегровані цифрові системи, що забезпечують безперервність надання послуг та ефективну координацію між органами різних рівнів.

Правове регулювання цифрової трансформації органів місцевого самоврядування здійснюється за допомогою комплексу нормативно-правових актів різної юридичної сили. Базовими документами є: Конституція України [9], Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки [10], Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні [15], Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» [14] та інші правові акти, що формують організаційно-правові засади дослідницької сфери. Міжнародний досвід цифровізації представлений в проаналізованих стратегічних системах США [1], Ірландії [2], Великої Британії [5], Швейцарії [4], які демонструють різні підходи до цифрової трансформації суб'єктів публічного управління.

Ключове місце в системі правового регулювання належить нормам адміністративного права, які визначають правовий статус суб'єктів публічного управління, у тому числі і цифрової трансформації, встановлюють засади їх взаємодії, визначають форми, методи та гарантії здійснення цифровізації. На державному рівні прийнято низку стратегічних документів, що визначають напрями цифрового розвитку. Зокрема, Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки [10] передбачала, що велика частина взаємодії громадян і комерційних організацій з державними та муніципальними органами повинна здійснюватися в цифровому вигляді.

Міністерство цифрової трансформації [12] ставить амбітні плани: до кінця 2025 року забезпечити надання максимального рівня публічних послуг у цифровому форматі. Це створює нові виклики для органів місцевого самоврядування щодо адаптації своїх систем до цифрових стандартів.

У роботі пропонується розглядати систему суб'єктів, які сприяють цифровій трансформації органів місцевого самоврядування як суб'єктів публічного управління: вона має ієрархічну структуру та включає три основні групи суб'єктів (див. таблицю 1. Перша група суб'єктів охоплює органи державної влади, що відповідають за формування та реалізацію державної політики у сфері цифровізації: Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Президент України. Ці інституції визначають стратегічні напрями цифрового розвитку держави та створюють правові засади для їх реалізації. Друга група суб'єктів представлена так званими цільовими суб'єктами,

що сприяють цифровій трансформації органів місцевого самоврядування як суб'єктів публічного управління, наприклад: Міністерство цифрової трансформації та Міжгалузева рада з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації [11]. Ці органи забезпечують координацію процесів цифровізації на загальнодержавному рівні та надають методичну підтримку органам місцевого самоврядування. Третя група суб'єктів включає безпосередніх суб'єктів реалізації заходів цифрової трансформації, тобто, органи місцевого самоврядування всіх рівнів (як суб'єктів публічного управління). Саме ці суб'єкти забезпечують практичне впровадження цифрових технологій на територіальному рівні.

Таблиця 2

Класифікація суб'єктів які сприяють цифровій трансформації органів місцевого самоврядування як суб'єктів публічного управління

Рівень	Суб'єкти	Основні функції
Державний	Верховна Рада України, КМУ, Президент України	Формування державної політики, законодавче регулювання
Галузевий	Міністерство цифрової трансформації, Міжгалузева рада	Координація, методичне забезпечення
Територіальний	Органи місцевого самоврядування	Практична реалізація цифрових рішень

Джерело: складено автором на основі аналізу законодавства України

Цифрова трансформація кардинально змінює характер взаємодії органів місцевого самоврядування з органами державної влади як суб'єктами публічного управління. Традиційна модель ієрархічної підпорядкованості замінюється на мережеву модель взаємодії, заснованих на партнерстві та співпраці. Ключовими напрямками такої взаємодії є:

Інформаційна інтеграція – створення єдиних інформаційних систем, що забезпечують обмін даними між різними рівнями влади. Наприклад, система «Трембіта» дозволяє органам місцевого самоврядування отримувати необхідну інформацію з державних реєстрів без дублювання запитів від громадян.

Координація цифрових проектів – забезпечення зручності впровадження цифрових рішень на різних рівнях управління. Міністерство цифрової трансформації виконує координуючу

роль, надаючи методичну підтримку органам місцевого самоврядування.

Фінансування цифровізації – механізми державної підтримки цифрових ініціатив місцевого рівня через субвенції, гранти та програми технічної допомоги.

Стандартизація – впровадження єдиних стандартів цифрових послуг, що забезпечують їх сумісність та можливість надання на будь-якому рівні управління.

Особливого значення набуває принцип субсидиарності в цифровому середовищі. Громадяни мають право отримувати послуги на найближчому до них рівні, але використання цифрових технологій не означає обмеження якості чи доступності послуг. Система «Дія» демонструє, як можна забезпечити однаково високий рівень послуг незалежно від того, де фізично перебуває громадянин.

Цифрова трансформація органів місцевого самоврядування як суб'єктів публічного управління реалізується через різноманітні форми та методи, які можна поділити на правові та організаційні. До правових форм належать: правотворча форма, що передбачає створення нормативної бази для цифровізації; правозастосовна форма, що включає практичну реалізацію цифрових рішень; правоохоронна форма, спрямована на захист прав громадян у цифровому середовищі. Організаційні форми охоплюють: контрольно-наглядову діяльність, кадрове забезпечення, прийняття управлінських рішень, інформаційне забезпечення та координацію діяльності різних суб'єктів.

Кожній формі відповідають специфічні методи реалізації. У правовій сфері застосовуються імперативні та диспозитивні методи правового регулювання, методи переконання та примусу. В організаційній сфері використовуються методи субординації, координації та взаємодії, а також спеціалізовані методи цифрового управління: моніторинг, аудит послуг, тестування, верифікація даних [7, с. 156–172.].

Аналіз міжнародного досвіду показує, що більшість розвинених країн активно впроваджують стратегічне планування цифрової трансформації [13, с. 140–144.]. У Великій Британії затверджені «Стратегія трансформації Уряду» та «Програма цифрової трансформації» [5]. У США діє «Стратегія цифрового Уряду» [1], у Швейцарії – «Стратегія електронного уряду на 2020-2023 роки» [4].

Позитивним прикладом є досвід Словаччини, де на муніципальному рівні затверджуються стра-

тегії розвитку місцевого співтовариства як базові середньострокові програмні документи. Муніципалітети, які не розробили такі документи, не можуть претендувати на грантову допомогу від Європейського Союзу. Закордонні країни демонструють два основні підходи до формулювання цілей цифрової трансформації: встановлення конкретних кількісних показників або визначення загальних напрямів розвитку (див. табл. 3). Наприклад, у програмному документі «Цифрова Ірландія» [2] зазначено, що до 2030 року 90% послуг надаватиметься онлайн.

Таблиця 3
Порівняльний аналіз підходів до цифровізації органів місцевого самоврядування як суб'єктів публічного управління

Країна	Стратегічний документ	Ключові особливості	Цільові показники
Ірландія	«Цифрова Ірландія»	Конкретні числові цілі	90% послуг онлайн до 2030 р.
Велика Британія	«Стратегія трансформації Уряду»	Загальні напрями розвитку	Комплексна цифрова платформа
Словаччина	Програми СРМС	Обов'язковість для отримання грантів ЄС	Середньострокове планування (5–6 років)
Швейцарія	«Стратегія електронного уряду»	Детальний план впровадження	Поетапна реалізація 2020–2023

Джерело: складено автором на основі аналізу міжнародних документів

Особливо цінним є досвід Естонії, яка стала піонером цифрового управління. Естонська модель забезпечує 99% послуг в електронному вигляді через систему X-Road, що гарантує безпечний обмін даними між всіма інституціями [16, с. 10–12]. Данська стратегія «Digital by Default» демонструє важливість партисипативного підходу – обов'язковість цифрового каналу при збереженні альтернативних способів доступу для вразливих груп населення [16, с. 10–12]. Фінська модель цифровізації базується на принципі «життєвих подій» – всі цифрові послуги організовані навколо ключових етапів життя громадян (народження, освіта, працевлаштування, пенсія тощо). Це забезпечує інтуїтивно зрозумілу структуру електронних сервісів [16, с. 10–12].

Аналіз практики цифровізації суб'єктів публічного управління, у тому числі органів міс-

цевого самоврядування в Україні виявляє низку системних проблем. Однією з ключових є цифрова та фінансова нерівність на території України. Значною проблемою є відсутність готових технічних рішень, що відповідають специфічним запитам органів місцевого самоврядування. Це зумовлює необхідність розробки індивідуальних рішень, що значно збільшує витрати та тривалість проектів. Гостро стоїть питання кадрового забезпечення [7, с. 156–172.]. Більшість муніципалітетів не мають фахівців, які розуміють специфіку роботи в органах місцевого самоврядування та одночасно володіють сучасними цифровими технологіями. Важливою проблемою є низький рівень обізнаності громадян щодо сутності та переваг цифрової трансформації. Це створює опір змінам та знижує ефективність впровадження цифрових рішень. Повномасштабне вторгнення російської федерації істотно вплинуло на процеси цифровізації органів місцевого самоврядування як суб'єктів публічного управління. З одного боку, війна прискорила впровадження цифрових технологій через необхідність забезпечення безперервності надання послуг в умовах обмежень.

З іншого боку, значні руйнування інфраструктури створили нові виклики. За даними звіту про прямі збитки станом на початок 2024 року, загальна сума пошкоджень перевищила 157 млрд доларів США, з яких 37,5% припадає на житлові будівлі та 23,4% на інфраструктуру. Для вирішення завдань відбудови створено цифрову екосистему DREAM (Digital Restoration EcoSystem for Accountable Management) [3], яка забезпечує єдиний цифровий маршрут для всіх проектів відновлення. Станом на сьогодні на порталі зареєстровано 7851 проект на загальну суму 465,83 млрд гривень, понад 90% з яких належить органам місцевого самоврядування.

Розвиток публічного управління в умовах цифрової трансформації в українських громадах має відбуватися на основі комплексного підходу, що охоплює нормативно-правове, організаційне, фінансове та кадрове забезпечення. Необхідним є прийняття єдиного комплексного закону України «Про цифрову трансформацію України», який визначив би правові засади здійснення цифровізації як на загальнодержавному, так і на місцевому рівнях. Цей документ повинен встановити принципи цифрової трансформації, форми та методи її здійснення, правовий статус основних суб'єктів.

Важливим напрямом є вдосконалення фінансового забезпечення цифровізації через

підвищення рівня надходжень з відповідних бюджетів та розвиток механізмів державно-приватного партнерства. Особливу увагу слід приділити інформування громадян щодо переваг та можливостей цифрових технологій. Необхідно проводити регулярні заходи за участю представників влади, громадськості та міжнародних партнерів для обговорення проблем та успіхів цифровізації.

Висновки. На основі проведеного аналізу можна запропонувати наступні напрями вдосконалення організаційно-правових засад цифрової трансформації органів місцевого самоврядування як суб'єктів публічного управління. По-перше, необхідно встановити загальні для всіх муніципалітетів принципи стратегічного планування цифрової трансформації: облік існуючого рівня розвитку, реалізованість, змінність, деталізація, прозорість та систематичний моніторинг. По-друге, доцільно розвивати партнерство між муніципальними органами влади та освітніми установами для залучення молодих фахівців до процесів цифровізації та надання практичної підготовки студентам. По-третє, важливо здійснювати моніторинг рівня психологічної готовності співробітників органів місцевого самоврядування до цифровізації та враховувати його під час проведення реформ. По-четверте, необхідно забезпечити збереження традиційних способів надання послуг для категорій населення, які не готові до повного переходу на цифрові технології, відповідно до принципу доступності.

Цифрова трансформація органів місцевого самоврядування як суб'єктів публічного управління в Україні є об'єктивною необхідністю сучасного етапу розвитку суспільства. Органи місцевого самоврядування відіграють ключову роль у практичній реалізації цифрових рішень та забезпеченні їх доступності для громадян. Аналіз організаційно-правових засад показує, що в Україні сформовано базову нормативну основу для цифровізації, проте існує потреба в удосконаленні правового регулювання через прийняття комплексного закону про цифрову трансформацію. Зарубіжний досвід демонструє важливість стратегічного планування цифровізації на місцевому рівні та необхідність забезпечення балансу між технологічними можливостями та потребами населення.

Основними викликами залишаються цифрова нерівність, брак кадрових ресурсів та необхідність забезпечення психологічної готовності як співробітників органів влади, так і громадян

до цифрових змін. Воєнний стан створив додаткові виклики, але водночас прискорив процеси цифровізації та продемонстрував важливість цифрових технологій для забезпечення безперервності публічного управління.

Перспективи розвитку публічного управління на місцевому рівні в умовах цифрової трансформації пов'язані з комплексним підходом до вирішення організаційних, правових,

фінансових та кадрових питань, а також з активним використанням міжнародного досвіду та підтримки. Успішна цифрова трансформація органів місцевого самоврядування як суб'єктів публічного управління має стати основою для підвищення ефективності публічного управління, покращення якості послуг для громадян та забезпечення сталого розвитку територіальних громад України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Digital Government Strategy / United States Government. URL: https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/legacy_drupal_files/omb/egov/digital-government/digital-government.html (дата звернення: 22.08.2025).
2. Digital Ireland Programme / Government of Ireland. URL: <https://www.gov.ie/en/campaigns/digital-ireland/> (дата звернення: 22.08.2025).
3. Digital Restoration EcoSystem for Accountable Management (DREAM) : офіційний портал. URL: <https://dream.gov.ua/> (дата звернення: 22.08.2025).
4. E-Government Strategy Switzerland 2020-2023 / Swiss Federal Council. URL: <https://www.admin.ch/gov/en/start/documentation/media-releases.msg-id-77093.html> (дата звернення: 22.08.2025).
5. Government Transformation Strategy / UK Government. URL: <https://www.gov.uk/government/publications/government-transformation-strategy-2017-to-2020> (дата звернення: 22.08.2025).
6. Сандул Я. Цифровізація публічного адміністрування. 2022. С. 76–79. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/19470>.
7. Мельниченко А. А., Шабаш І. Р. Професійна готовність державних службовців до діяльності в умовах цифрової трансформації управлінських відносин. *Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління*. 2022 № 4(22). С. 156–172.
8. Калюжна С. І. Інституційні засади взаємодії органів державної влади та місцевого самоврядування в Україні. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2019. № 11. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/11_2019/3.pdf (дата звернення: 22.08.2025).
9. Конституція України : Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 22.08.2025).
10. Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 січ. 2018 р. № 67-р. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80> (дата звернення: 22.08.2025).
11. Міжгалузева рада з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації : офіційний веб-сайт. URL: <https://thedigital.gov.ua/> (дата звернення: 22.08.2025).
12. Міністерство цифрової трансформації України : офіційний веб-сайт. URL: <https://thedigital.gov.ua/> (дата звернення: 22.08.2025).
13. Павлов М. М. Особливості процесу цифровізації публічного управління в розвинутих країнах. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 15. С. 140–144.
14. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 трав. 1997 р. № 280/97-ВР. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 22.08.2025).
15. Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 трав. 2013 р. № 386-р. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-%D1%80> (дата звернення: 22.08.2025).
16. Сардига А. А. Глобальний досвід стратегічного управління іт-компаніями: синтез міжнародних практик з українськими реаліями. *Економіка та суспільство*. 2025. № 74 С. 10–12. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/6012>

Циганій О.В. РОЛЬ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ УКРАЇНИ У ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ: ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

У статті досліджується роль органів місцевого самоврядування України в системі публічного управління в контексті цифрової трансформації суспільства. Проаналізовано організаційно-правові засади функціонування органів місцевого самоврядування в умовах впровадження цифрових технологій. Розглянуто нормативно-правову базу, що регулює процеси цифрової трансформації на місцевому рівні, визначено основні принципи та форми здійснення цифрової трансформації. Особливу увагу приділено аналізу зарубіжного досвіду цифрової трансформації органів місцевого самоврядування у Великій Британії, США, Швейцарії, Ірландії та Словаччині. Досліджено систему суб'єктів цифрової трансформації, яка включає три рівні: державний,

галузовий та територіальний. Проаналізовано вплив воєнного стану на процеси цифрової трансформації та створення цифрової екосистеми DREAM для відбудови країни. Виявлено основні проблеми цифрової трансформації: цифрову нерівність, брак кадрових ресурсів, відсутність готових технічних рішень, низький рівень обізнаності громадян. Запропоновано напрями вдосконалення організаційно-правових механізмів цифрової трансформації органів місцевого самоврядування як суб'єктів публічного управління, включаючи прийняття комплексного закону про цифрову трансформацію, розвиток партнерства з освітніми установами, моніторинг психологічної готовності працівників та збереження традиційних способів надання послуг. Доведено, що успішна цифрова трансформація має стати основою для підвищення ефективності публічного управління та покращення якості послуг для громадян. Цифрова трансформація органів місцевого самоврядування як суб'єктів публічного управління в Україні є об'єктивною необхідністю сучасного етапу розвитку суспільства.

Таким чином, стаття робить внесок у наукове осмислення ролі органів місцевого самоврядування у процесах цифрової трансформації публічного управління та може стати корисною як для науковців, так і для практиків, які займаються реформуванням місцевої влади та розбудовою сучасної цифрової держави в Україні.

Ключові слова: органи місцевого самоврядування, цифрова трансформація, публічне управління, суб'єкти публічного управління, публічні послуги, взаємодія, принципи, організаційно-правові засади, цифровізація, електронне урядування.

Tsyhanii O.I. THE ROLE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT BODIES OF UKRAINE IN PUBLIC ADMINISTRATION UNDER DIGITAL TRANSFORMATION CONDITIONS: ORGANIZATIONAL AND LEGAL ASPECT

The article examines the role of local self-government bodies of Ukraine in the public administration system in the context of digital transformation of society. The study analyzes organizational and legal foundations of local self-government functioning under conditions of digital technology implementation. The research focuses on the regulatory framework governing digitization processes at the local level, identifying key principles and forms of digital transformation implementation.

The theoretical and methodological foundations of digital transformation of local self-government are comprehensively analyzed. Digital transformation is defined as a complex process encompassing not only technological but also organizational, legal, and social aspects of territorial communities' functioning. In a narrow sense, digital transformation of local self-government represents a system of normatively defined organizational and other state measures, means, and methods that ensure sustainable innovative development of Ukraine's territorial communities and implementation of digital development achievements into their functioning system.

Special attention is paid to the analysis of foreign experience in local self-government digitization. The study examines strategic approaches in the United Kingdom with its «Government Transformation Strategy» and «Digital Transformation Programme,» the United States with its «Digital Government Strategy,» Switzerland with its «E-Government Strategy 2020–2023,» Ireland with its «Digital Ireland Programme» targeting 90% of services online by 2030, and Slovakia with its Community Development Strategy programmes that are mandatory for obtaining EU grant assistance.

The research identifies a hierarchical system of digital transformation subjects consisting of three main groups. The first group includes state authorities responsible for forming and implementing state policy in digitization: the Verkhovna Rada of Ukraine, the Cabinet of Ministers of Ukraine, and the President of Ukraine. The second group is represented by targeted digital transformation subjects: the Ministry of Digital Transformation and the Intersectoral Council on Digital Development. The third group includes direct implementers of digital transformation measures: regional state administrations and local self-government bodies at all levels.

The study establishes three groups of digital transformation principles. General legal principles include rule of law, legality, and equality. Intersectoral principles encompass accessibility, openness and transparency, continuity, and security. Sectoral principles of local self-government digital transformation include reusability, technological neutrality and data portability, multilingualism, decision-making support, and administrative simplification.

The research analyzes various forms and methods of digital transformation implementation, divided into legal and organizational categories. Legal forms include law-making, law enforcement, and law protection forms. Organizational forms encompass control and supervisory activities, personnel support, management decision-making, information support, and coordination of various subjects' activities.

Significant attention is devoted to analyzing the impact of martial law conditions on digitization processes. The full-scale invasion by the Russian Federation substantially affected local self-government digitization processes. While war accelerated digital technology implementation due to the necessity of ensuring service continuity under restrictions, significant infrastructure destruction created new challenges. According to the direct damage report as of early 2024, total damages exceeded \$157 billion USD, with 37.5% attributed to residential buildings and 23.4% to infrastructure.

To address reconstruction tasks, the DREAM (Digital Restoration EcoSystem for Accountable Management) digital ecosystem was created, providing a unified digital route for all restoration projects. Currently, 7,851 projects

totaling 465.83 billion hryvnias are registered on the portal, with over 90% belonging to local self-government bodies.

The study identifies key problems in Ukrainian local self-government digitization: digital and financial inequality across Ukraine's territory, absence of ready-made technical solutions meeting specific local authority needs, acute personnel support issues, and low citizen awareness about digital transformation benefits and essence.

Based on comprehensive analysis, the research proposes directions for improving organizational and legal foundations of local self-government digital transformation: establishing general strategic planning principles for all municipalities, developing partnerships between municipal authorities and educational institutions, monitoring psychological readiness of local self-government employees for digitization, and ensuring preservation of traditional service delivery methods for population categories not ready for complete transition to digital technologies.

The research concludes that digital transformation of local self-government in Ukraine is an objective necessity of the current stage of society's development. Successful digital transformation should become the foundation for improving public administration efficiency, enhancing service quality for citizens, and ensuring sustainable development of Ukraine's territorial communities.

Key words: local governments, digital transformation, public administration, public administration entities, public services, interaction, principles, organizational and legal frameworks, digitalization, e-government.

Дата надходження статті: 29.08.2025

Дата прийняття статті: 15.09.2025

Опубліковано: 04.12.2025

